

CBE/031092
Zaaknummer: 22.577

UITSPRAAK

Het College van Beroep voor de Examens van de EUR, verder te noemen: het College, heeft op 6 december 2022 uitspraak gedaan op het beroep van

XXXXXXXXXX, hierna: appellante,

welk beroep was gericht tegen

het besluit van de examencommissie van de Erasmus School of Law (hierna: verweerster), van 1 september 2022 om het resultaat van het onderdeel Vennootschapsbelasting (RF(D)314) (hierna: Vpb) ongeldig te verklaren en appellante te berispen als gevolg van geconstateerde fraude (hierna: het besluit).

1. Feiten en loop van het geding

- 1.1. Sinds collegejaar 2018-2019 staat appellante ingeschreven voor de (voltijd) bacheloropleiding Fiscaal recht (hierna: de opleiding).
- 1.2. Op 22 augustus 2022 heeft appellante tentamen afgelegd in het onderdeel Vpb. Het tentamen vond op afstand plaats, online en met behulp van proctoring.
- 1.3. Op 23 augustus 2022 ontvangt verweerster een melding van, door de verantwoordelijke examinerator en de plagiaatsoftware ANS, geconstateerde fraude in de uitwerkingen van appellante.
- 1.4. Op 25 augustus 2022 heeft verweerster appellante online gehoord over de geconstateerde fraude en het voornemen om een of meerdere sancties op te leggen. Er is appellante toen aangeboden de beelden op de campus te komen bekijken. Vervolgens is het bestreden besluit genomen waarbij bewijsstukken zijn meegezonden.
- 1.5. XXXXXXXXXX (hierna: gemachtigde) heeft op 11 oktober 2022 namens appellante beroep ingesteld bij het College. Het College heeft op 12 oktober 2022 het beroepschrift doorgezonden naar verweerster met het verzoek om in overleg met appellante na te gaan of een minnelijke schikking mogelijk is en het resultaat van dat overleg uiterlijk binnen drie weken schriftelijk mee te delen aan het College. Er heeft een minnelijk schikkingsgesprek plaatsgevonden op 31 oktober 2022. Een minnelijke schikking is niet bereikt.
- 1.6. Op 9 november 2022 ontving het College het verweerschrift dat op 10 november 2022 aan gemachtigde is doorgezonden.
- 1.7. Het beroep is behandeld ter hoorzitting op 6 december 2022. Appellante en gemachtigde zijn verschenen. Namens verweerster zijn XXXXXXXXXX, XXXXXXXXXX, XXXXXXXXXX, XXXXXXXXXX, verschenen.
- 1.8. Van de hoorzitting is verslag gemaakt volgens artikel 7:21 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) door het verhandelde ter zitting op te nemen in de

beslissing van het College.

2. Het geschil

2.1 Appellante kan zich niet verenigen met het besluit en voert daartoe, kort samengevat, het volgende aan:

- appellante stelt dat zij onvoldoende in de gelegenheid is gesteld zich adequaat tegen de beschuldigingen van verweerster te verdedigen. Uit de uitspraak van het CBHO van 15 maart 2021 (CBHO 2020/173) volgt dat een student in dit soort gevallen voorafgaand aan het eerste gesprek met de examencommissie op de hoogte moet worden gebracht waar hij of zij van wordt verdacht. De stukken waarop de beschuldiging ziet dienen tijdig aan deze student beschikbaar gesteld te worden. Ondanks dat appellante verweerster per mail om informatie heeft verzocht, heeft zij dit niet (geheel) gekregen;
- tijdens het gesprek (d.d. 25 augustus 2022) heeft appellante moeten verklaren over wat er op de proctorbeelden te zien was. De beelden zijn echter niet aan appellante getoond, ook het tentamen heeft appellante niet in kunnen zien. Appellante voelde zich overvallen door deze werkwijze. Deze werkwijze is ook in strijd met artikel 3.1 van het Addendum op de regels van de examencommissie ESL 2020-2021 (hierna: Addendum);
- het besluit is in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel tot stand gekomen;
- appellante ontkent dat zij tijdens het tentamen gebruik heeft gemaakt van niet-toegestane bronnen. Appellante werkt open vragen eerst op een kladpapier uit, daarna werkt zij aan de beantwoording van de vraag. Dit verklaart het opzich kijken. Uit de proctorbeelden zou kunnen blijken dat appellante dit bij elke vraag doet. De getoonde beelden laten zien dat appellante eerst nadenkt en nog niets typt. Als zij gebruik zou maken van een bron als Studeersnel, zou dit niet hoeven en kan ze direct beginnen met typen;
- het antwoord van appellante bij vraag 3B betreft een standaardtekst welke niet alleen op Studeersnel staat maar ook in voorgeschreven literatuur. Het is dan ook niet ongeloofwaardig dat appellante deze en andere teksten uit haar hoofd heeft geleerd. Verder is het de derde keer dat appellante dit tentamen aflegt, de stof is haar dus wel bekend;
- appellante betwist dat duidelijk te zien is dat zij voorhanden zijnde informatiebronnen bestudeert en daaruit overtypt. Dit is op de beelden niet te zien;
- indien het beroep gegrond wordt verklaard, vordert appellante onder verwijzing naar het bepaalde in artikel 7:15 lid 2 Awb en artikel 2 Besluit proceskosten bestuursrecht een vergoeding van de proceskosten.

2.2. Verweerster heeft haar standpunten gehandhaafd en verweer gevoerd. In het bijzonder voert zij, kort samengevat, het volgende aan:

- het besluit is op zorgvuldige wijze tot stand gekomen, proportioneel en evenredig in verhouding tot het met het besluit gediende doel en voldoende gemotiveerd;
- naar aanleiding van de fraudemelding door de examinator heeft verweerster de bijhorende proctorbeelden bekeken en nader onderzoek laten verrichten naar de in de tentamenuitwerkingen van appellante gevonden overeenkomsten met andere informatiebronnen. Daarnaast is een specialist op het gebied van digitale toetsing gevraagd de beelden te bestuderen. Verweerster constateert dat appellante herhaaldelijk wegstijgt tijdens het tentamen om iets te raadplegen c.q. bestuderen, waarna zij een groot deel van haar antwoorden op vraag 3A en 3B typt. Hetgeen zij typt komt letterlijk overeen met Studeersnel en Jongbloed fiscaal juristen. Later wijzigt appellante enkele woorden. Verweerster is van mening dat uit de analyses van de plagiaatsoftware in combinatie met de

- proctorbeelden blijkt dat appellante zonder twijfel de betreffende informatiebronnen voorhanden moet hebben gehad.
- de verklaring die appellante geeft voor het opzij kijken strookt niet met de proctorbeelden. Nergens is te zien dat zij eerst (grote) stukken tekst op een kladpapier schrijft, om die later te kunnen raadplegen. Verder zou appellante dan, volgens verweerster, meer naar beneden hebben moeten kijken en niet opzij;
  - verder wijst verweerster erop dat het niet aannemelijk is dat appellante alleen deze tekst letterlijk uit het hoofd heeft geleerd. Er is te veel tekst letterlijk overgenomen, inclusief leestekens, foutjes en incorrecte benamingen, om de bewering van appellante geloofwaardig te achten. De samenvatting van studeersnel is overigens niet letterlijk gelijk aan de voorgeschreven literatuur. Tot slot is de kans dat alleen de uitwerking van appellante, en niet ook die van medestudenten, deze grote overeenkomsten met de betreffende bronnen vertonen, uiterst klein;
  - gezien het overvloedige en overduidelijke bewijs is verweerster van oordeel dat er sprake moet zijn geweest van fraude zoals omschreven in artikel 15 Regels van de Examencommissie ESL (hierna: Regels). Hierdoor is het voor de examinerator onmogelijk geworden om een juist oordeel omtrent de kennis, inzicht en vaardigheden van appellante te vormen;
  - op grond van artikel 7.12b lid 2 Wet op het hoger onderwijs (hierna: WHW) is verweerster bevoegd om in het geval van fraude een of meerdere sancties op te leggen;
  - gemachtigde wijst op een uitspraak van het CBHO waaruit blijkt dat voorafgaand aan het gesprek bepaalde stukken zouden moeten zijn overgelegd. De uitspraak waarnaar verwezen wordt gaat echter over punitieve sancties. In het geval van appellante is een herstelsanctie opgelegd. Verder wordt naar artikel 3.1 Addendum verwezen. In dit artikel wordt niet voorgeschreven in welk stadium en in welke vorm de informatie en beelden moeten worden verstrekt. De stukken zijn niet voorafgaand gedeeld omdat verweerster geenszins twijfelde aan de geconstateerde fraude en betrokkene wilde voorbereiden op het nog te nemen besluit. Verweerster heeft dit ook zo gecommuniceerd aan appellante. Wel is appellante (met haar gemachtigde) ter voorbereiding op het beroep uitgenodigd de proctorbeelden op de campus te komen bekijken.
  - verweerster is van mening dat de opgelegde sancties proportioneel en evenredig met de overtreding zijn. Meegewogen is dat er in casu sprake was van opzet en van schending van het vertrouwen dat in de student was gesteld bij het aanbieden van de mogelijkheid om het tentamen online af te leggen. Anderzijds was er geen sprake van recidive. Rekening houdend met de belangen van appellante (om begin 2023 af te kunnen te studeren) is besloten geen punitieve sanctie op te leggen. Alles overziend is naar mening van verweerster een milde sanctie opgelegd;
  - ten aanzien van de proceskosten merkt verweerder op dat de eventuele kosten van vertegenwoordiging voor rekening komen van degene die zich laat vertegenwoordigen (art. 4.3 EUR-reglement van Orde CBE). Appellante komt op deze grond reeds niet in aanmerking voor een vergoeding van de proceskosten. Daarnaast is het de eigen keuze van appellante geweest een gemachtigde in te schakelen, waardoor de kosten voor rekening van appellante dienen te blijven.

3. Uitgangspunten

3.1. In artikel 7.12b WHW wordt, voor zover relevant, het volgende bepaald:

2.

Indien een student of extraneus fraudeert, kan de examencommissie de betrokkene het recht ontnemen één of meer door de examencommissie aan te wijzen tentamens of examens af te leggen, gedurende een door de examencommissie te bepalen termijn van ten hoogste een jaar. Bij ernstige fraude kan het instellingsbestuur op voorstel van de examencommissie de inschrijving voor de opleiding van de betrokkene definitief beëindigen.

3.

De examencommissie stelt regels vast over de uitvoering van de taken en bevoegdheden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, b en d, en het tweede lid, en over de maatregelen die zij in dat verband kan nemen. De examencommissie kan onder door haar te stellen voorwaarden bepalen dat niet ieder tentamen met goed gevolg afgelegd hoeft te zijn om vast te stellen dat het examen met goed gevolg is afgelegd."

3.2. In de Regels wordt, voor zover relevant, het volgende bepaald:

"Artikel 15 Fraude en wangedrag; verboden

Onder fraude wordt verstaan: het handelen of nalaten van een student waardoor het voor de examinator en/of de examencommissie ESL onmogelijk is of is geworden zich een juist oordeel te vormen over de door de examinandus verworven kennis, inzicht en vaardigheden of over de kennis, inzicht of vaardigheden van mede-examinandi.

[...]

c.

tijdens het tentamen boeken, syllabi, aantekeningen of andere (elektronische) informatiebronnen voor handen hebben en/of raadplegen, waarvan raadpleging niet uitdrukkelijk krachtens artikel 12 lid 1 (Specifieke bepalingen over de orde tijdens schriftelijke tentamens) van deze regeling is toegestaan. Hieronder vallen ook programmeerbare en niet- programmeerbare rekenmachines, horloges en smartwatches, mobiele telefoons, smartphones, tablets, i-Pods en gelijksoortige opslagmedia, al dan niet met internet- of Wi-Fi-verbindingsmogelijkheden. Deze bronnen dienen uitgeschakeld te zijn en te blijven en mogen niet worden meegenomen tijdens toiletbezoek. In geval van constatering van fraude met informatiebronnen vult de surveillant een fraudeformulier in en dient het bewijsmateriaal bij de surveillant te worden ingeleverd;

(..)

g. plagiaat plegen, waaronder hier wordt verstaan het voor een werkstuk, scriptie of enige andere vorm van tekst die onderdeel uitmaakt van het onderwijs, een passage ter grootte van meer dan enkele woorden letterlijk of in vertaling overnemen, zonder dit op voldoende c.q. correcte wijze aan te geven door middel van aanhalingstekens of een ander eenduidig typografisch hulpmiddel, zelfs indien een bibliografisch naspeurbare correcte bronverwijzing is opgenomen. Ook een ander in de gelegenheid stellen plagiaat te plegen, wordt aangemerkt als fraude; "

Artikel 16 Fraude en wangedrag; sancties

(...)

Lid 6 Afhankelijk van de ernst van de gepleegde fraude, herhaalde fraude daaronder begrepen, kan de examencommissie ESL aan de examinandus sancties opleggen, waaronder in ieder geval de volgende:

a. berisping;

b. ongeldig verklaring van (een gedeelte van) het betreffende tentamen, het werkstuk of de (groeps)opdracht;

c. uitsluiting van het desbetreffende (deel)tentamen tot een maximum van één jaar;

d. uitsluiting van een of meer door de examencommissie ESL aan te wijzen tentamens;

e. het gedurende ten hoogste één jaar niet mogen inleveren van de scriptie, dan wel het vervaardigen van een nieuwe scriptie;

f. bij ernstige fraude kan het instellingsbestuur op voorstel van het faculteitsbestuur en de examencommissie ESL de inschrijving voor de opleiding van de betrokkene definitief beëindigen;

g. een combinatie van de bovenstaande maatregelen.

In het geval van overtreding van artikel 15 (Fraude en wangedrag; verboden) van deze regeling kan het Openbaar Ministerie worden ingeschakeld."

3.3. In artikel 3.1 Addendum wordt het volgende bepaald:

"3.1 Fraude en wangedrag; verboden en sancties

In aanvulling op artt. 15 en 16 van de Regels:

De frauderegeling van artt. 15 en 16 van de Regels is onverkort van toepassing op tentamens die worden afgenomen met behulp van Online proctoring. Wanneer verdacht gedrag tijdens een online tentamen wordt geïdentificeerd, zal een rapport worden samengesteld bestaande uit de (opgenomen) beelden en/of de browser- en chatgeschiedenis ten tijde van het tentamen en aan de examencommissie ESL worden overgelegd. Indien de examencommissie ESL fraude vermoedt, wordt dit schriftelijk medegedeeld aan de student. De student wordt maximaal een week de gelegenheid gegeven om te reageren op het vermoeden. De student krijgt inzicht in de beelden en eventuele andere bewijsstukken. Voorbeelden van verdacht c.q. ontoelaatbaar gedrag (voor zover dit een vermoeden van fraude of een onbeoordeelbaar tentamen kan opleveren) waarvoor de examencommissie kan worden ingeschakeld, zijn:

- deelnemen aan een online proctored tentamen zonder het opzetten van audio, screen share, webcam en indien vereist een tweede camera;
- twijfel over identificatie, wanneer bijvoorbeeld het legitimatiebewijs niet goed leesbaar is;
- op de beelden wordt een ander persoon geïdentificeerd dan de student;
- de student maakt geluid, zoals praten;
- de student is onvoldoende zichtbaar;
- de student verlaat de ruimte of is uit beeld van de webcam;
- iemand anders dan de student bevindt zich in de ruimte;
- een koptelefoon, smartwatch of oordoppen (voor muziek) worden gedetecteerd;
- verdacht gedrag, zoals langdurig staren naar andere objecten dan het scherm;

- het gebruik van een mobiele telefoon/smartphone (anders dan als tweede camera, indien vereist);
- het gebruik van niet-toegestane applicaties of websites."

3.4. In een uitspraak van het CBHO van 15 maart 2021 en zaaknr. 2020/173 [r.o. 2.5] is het volgende, voor zover relevant, overwogen

"Het College overweegt dat de examencommissie alvorens zij tot de beslissing tot oplegging van de sanctie is gekomen, appellant onvoldoende in de gelegenheid heeft gesteld zich adequaat te verdedigen tegen de beschuldigingen van plagiaat. Nu het hier om een punitieve sanctie gaat, had het om de weg van de examencommissie gelegen om appellant duidelijk te informeren bij welke zelfstudieoefening hij plagiaat zou hebben gepleegd en op welke wijze dat zou hebben plaatsgevonden. Ook had het op de weg van de examencommissie gelegen om tijdig de stukken waarop het vermeende plagiaat betrekking heeft aan appellant ter beschikking te stellen, zodat hij zich adequaat kon voorbereiden op zijn verdediging, hetgeen niet is gebeurd."

3.5. In een uitspraak van het CBHO van 15 december 2021 en zaaknr. 2021/056 [r.o. 2.8] is het volgende, voor zover relevant, overwogen

"Over de evenredigheid van de opgelegde sanctie overweegt het College het volgende. Zoals het College heeft overwogen in zijn uitspraak van 4 februari 2020 in zaak nr. CBHO 2019/113, is de beslissing om een tentamen waarbij frauduleus is gehandeld ongeldig te verklaren een sanctie die strekt tot het wegnemen van de gevolgen van de overtreding. Dit is naar haar aard een herstelsanctie en geen bestraffende sanctie. Het betoog van appellant komt erop neer dat de sanctie te zwaar is, omdat slechts bij één tentamenvraag sprake is geweest van plagiaat. Naar het oordeel van het College maakt dat de ongeldigverklaring van het gehele tentamen echter niet onevenredig. Het CBE kon dit in redelijkheid beschouwen als passende sanctie om de gevolgen van de overtreding weg te nemen."

3.6. In een uitspraak van het CBHO van 01 oktober 2021 en zaaknr. 2021/121 [r.o. 2.8.1.] is het volgende, voor zover relevant, overwogen:

"Het College stelt met het CBE vast dat sprake is van grote overeenkomsten tussen de door appellant getypte uitwerking van een opdracht tijdens het tentamen en tekst van de internetbron Wikipedia. Onder deze omstandigheden lag het naar het oordeel van het College op de weg van appellant om hiervoor een plausibele verklaring te geven. Naar het oordeel van het College heeft het CBE, in navolging van de examencommissie, de verklaring van appellant, die erop neer komt dat hij de tekst van Wikipedia uit zijn hoofd zou hebben geleerd, niet

3.7. In een uitspraak van het CBE van 09 augustus 2022 en zaaknr. 22.065 [r.o. 4.3] is het volgende, voor zover relevant, overwogen:

"Het College acht van belang dat de kans dat alleen appellant, en niet ook zijn medestudenten, deze grote mate van overeenkomst met andere (online) bronnen heeft uiterst klein is. Gesteund door de afwijkende proctorbeelden, concludeert het College dat verweerster zich terecht op het standpunt mocht stellen dat er sprake is van fraude."

4. Overwegingen

4.1 Het College ziet aanleiding om eerst te bezien of appellant zich schuldig heeft gemaakt aan fraude. Van fraude is sprake wanneer door handelen, of nalaten van appellant het voor de examinerator (of examencommissie) onmogelijk is, of is geworden zich een juist oordeel te vormen over zijn verworven kennis, inzicht en de vaardigheden.

4.2 Om fraude te voorkomen, en mogelijk te detecteren, wordt bij online tentamens gebruik gemaakt van zowel een proctoromgeving als plagiaatsoftware van Turnitin. Gezien de hoge percentages bij de plagiaatcheck heeft de examinerator aanleiding gezien dit te melden bij verweerster. Verweerster heeft naar aanleiding van de melding de proctorbeelden geraadpleegd. Waarna zij tot de conclusie is gekomen dat er een sterk vermoeden is dat er zich onregelmatigheden hebben voorgedaan bij het afnemen van het tentamen. Hierdoor kan niet gegarandeerd kan worden dat het resultaat van appellante op de juiste manier tot stand is gekomen. Het College volgt verweerster in haar standpunt dat hetgeen appellante heeft verklaard onvoldoende is om het vermoeden van fraude te niet te doen. Dit leidt ertoe dat er geen juist oordeel gevormd kan worden over de door haar verworven kennis, inzicht en vaardigheden en er dus sprake is van fraude zoals bedoeld in artikel 15 van de Regels.

- 4.3 Aan de orde is de vraag of hetgeen appellante heeft verklaard een plausibele verklaring voor de hoge plagiaatscore en afwijkende proctorbeelden vormt. Appellante heeft weliswaar haar beantwoording toegelicht, maar dit is geen aannemelijke verklaring voor de grote mate van overeenkomst met andere (online) bronnen. Het College acht van belang dat de kans dat alleen appellante, en niet ook haar medestudenten, deze grote mate van overeenkomst met andere (online) bronnen heeft uiterst klein is. Gesteund door de afwijkende proctorbeelden, concludeert het College dat verweerster kan worden gevolgd in haar conclusie dat er sprake is van fraude.
- 4.4 Het College is van oordeel dat niet is gebleken dat de door verweerster opgelegde sanctie onevenredig zou zijn. Daarbij acht zij het volgende van belang. De mogelijkheid tot het afleggen van een online tentamen wordt geboden op basis van vertrouwen in de student. Dat vertrouwen is door het handelen van appellante beschaamd (zie uitspraak van 9 februari 2021 van het CBHO en zaaknr. 2020/165). Verder heeft verweerster een herstelsanctie met een reparatoir karakter opgelegd. Alleen het tentamen waarbij de fraude is geconstateerd is ongeldig verklaard, waardoor appellante in staat is gesteld om deel te nemen aan het eerstvolgende tentamen voor dit vak. Appellante heeft verder geen omstandigheden naar voren gebracht die tot een verdere matiging hadden moeten leiden.
- 4.5 Ter zitting heeft appellante benadrukt dat zij in het licht van artikel 3.1 Addendum de proctorbeelden voorafgaand aan het eerste gesprek met verweerster ter beschikking had moeten hebben en door dit na te laten het besluit onzorgvuldig is voorbereid en voor vernietiging in aanmerking komt.
- Het College volgt dit standpunt niet. Immers, uit vaste jurisprudentie blijkt dat eventuele gebreken in het stadium van een voornemen en een zienswijzegesprek kunnen worden hersteld in een latere fase en met gebruikmaking van artikel 6:22 Awb niet noodzakelijkerwijs tot een onrechtmatig besluit leidt.
- Na het zienswijzegesprek op 25 augustus 2022 zijn bij het bestreden besluit de bewijsstukken en de beelden aan appellante beschikbaar gesteld en is in dit geval nog op 31 oktober 2022 het schikkingsgesprek gevoerd tussen partijen. Hoewel het College kan invoelen dat het de voorkeur van een betrokkene heeft om in het vroegst mogelijke stadium inzage te hebben in de beelden, is er naar het oordeel van het College in dit geval geen sprake van een verzuim of gebrek dat zou moeten leiden tot vernietiging van het bestreden besluit. Appellante heeft ingestemd met een online gesprek op 25 augustus 2022 om te worden gehoord over de verdenking van plagiaat en het voornemen haar een sanctie op te leggen, waarbij verweerster reeds tijdens dit gesprek aan appellante heeft aangeboden de beelden (die online niet getoond konden worden) op de campus te komen bekijken. Verder acht het College het van belang dat appellante ter zitting bij het College heeft aangegeven dat haar verklaring omtrent hetgeen te zien is op de proctorbeelden niet anders zou zijn geweest als ze de beelden wel voorafgaand aan het eerste gesprek met verweerster ter beschikking zou hebben gehad. Dit leidt tot de conclusie dat appellante door de aanpak van verweerster niet in haar belang is geschaad. Naar het oordeel van het College kan niet gezegd worden dat verweerster in strijd heeft gehandeld met hetgeen in artikel 3.1. Addendum is opgenomen. Naar het oordeel van het College houdt het bestreden besluit in rechte stand.

5. Uitspraak

Het College,

verklaart het beroep ongegrond.

Aldus vastgesteld te Rotterdam op 6 december 2022 door het College van Beroep voor de Examens van de EUR onder voorzitterschap van XXXXXXXXX, XXXXXXXXX, en XXXXXXXXX (leden), in aanwezigheid van XXXXXXXXX, secretaris, en ondertekend door de voorzitter en de secretaris van het College.

XXXXXXXXXX
voorzitter

XXXXXXXXXX
secretaris

Uitspraak zaaknummer 22.577 verzonden op: 16 januari 2023

Tegen deze uitspraak kan een betrokkene binnen zes weken met ingang van de dag na die waarop deze uitspraak is bekend gemaakt beroep instellen bij de te Den Haag.